

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК

28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

галузь знань 23 Соціальна робота
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 232 Соціальне забезпечення
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Соціальне забезпечення
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННПП

28 серпня 2024 р.

Голова _____

Юлія БОНДАРЕНКО, доктор
педагогічних наук, професор

СУМИ 2024

Розробники:

МАКСИМОВСЬКА Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри
канд. пед. наук, доцент

Анжела ПОЛЯНИЧКО

**ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ»**

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	бакалавр	вибіркова	
		Рік підготовки	
3-й		3-й	
Семестр			
5-й		5-й	
Лекції			
24 год.			
Практичні, семінарські			
24 год.			
Самостійна робота			
72 год.			
Консультації:			
2 год.			
Загальна кількість годин – 120		Вид контролю: залік	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета поглибити підготовку фахівців у напрямі усвідомлення сутності соціальних комунікацій в професійній діяльності, сформувати уміння планування, реалізації та оцінювання результатів діяльності, виробити навички реалізації соціальних комунікацій в сучасному соціокультурному просторі інформаційної доби.

Завдання

- сформувати уявлення про специфіку соціальних комунікацій в соціальній сфері;
- створити умови для оволодіння студентами основними вміннями з планування та реалізації технологій соціальних комунікацій ;
- надати студентам можливості під час навчання на практиці здійснювати розробку та реалізацію інформаційного супроводу ;
- здобуття студентами навичок планування, розробки, організації, реалізації, оцінки соціальних комунікацій в різних закладах соціокультурної сфери.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Майбутні фахівці з соціального забезпечення зможуть розвинути професійні надбання, напрацьовані в результаті виконання робочої програми навчальної дисципліни «Соціальні комунікації» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін професійно-орієнтованої підготовки: «Економічні основи соціального забезпечення», «Соціальна політика України», «Історія і теорія соціального забезпечення», «Інституційне забезпечення соціальної роботи і соціальної допомоги».

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	<p>ПРЗ 2 ПРЗ 3</p>	<p>Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення; Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах;</p>
Уміння	<p>ПРУ 4. ПРУ 6. ПРУ 7.</p>	<p>Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення; Вміння планування та звітності в системі соціального забезпечення населення; Здатність застосовувати методики індивідуальних обрахунків адресної соціальної допомоги, методики індивідуальних обрахунків призначення субсидій, соціальної допомоги мало захищеним категоріям населення, допомоги по безробіттю;</p>
Комунікація:	<p>ПРК 9 ПРК 10 ПРК 15</p>	<p>Здатність до планування та реалізації заходів з проведення моніторингу і інспектування; Здатність до планування та реалізації заходів з надання адресної соціальної допомоги; Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної допомоги для виконання завдань професійної діяльності</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	студент/-ка демонструє повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
82 – 89	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, з певною систематичністю виконує практичні завдання, передбачені навчальною програмою; виявляє переважно конструктивний і репродуктивний характер використання набутих знань та умінь.
74 – 81	студент/-ка виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоїв/-ла основну та додаткову літературу, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента/-ки наявні незначні помилки.
64 – 73	студент/-ка виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент/-ка спроможний/-на усунути їх із допомогою викладача/-ки.
60 – 63	виставляється студентів/-ці, відповідь якого/-ї під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.
35 – 59	студент/-ка не спроможний/-на до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни. студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни
1 – 34	студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни на достатньому рівні, але рівень залишкових знань та умінь дозволяє повторне складання підсумкового контролю за результатами самостійної підготовки.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ												ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	ВСЬОГО
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100	
8	8	8	8	8	8	8	8	9	9	9	9		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами оцінки результатів навчання є: модульні контрольні роботи; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань; творчі проекти; презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі **методи контролю**:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;
- методи письмового контролю: тестові завдання, розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;
- методи практичного контролю: виконання самостійних завдань;
- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ I. Теоретичні засади соціальних комунікацій

Тема 1. Історія становлення соціальних комунікацій та соціально-комунікаційних інститутів суспільства.

Соціальні комунікації як наука. Особливості виникнення й розвитку соціальних комунікацій. Теорії і методи соціальної комунікації. Масова комунікація як соціальне явище. Підходи до розуміння сутності масової інформації. Розвиток сучасних теорій комунікації Теорія соціального навчання. Теорія культивуваці. Теорії соціалізації.

Теорія використання і задоволення. Теорія «нав'язування порядку деного».

Когнітивна (конструктивістська) теорія. Мотиваційні теорії рівноваги і мотиваційні теорії задоволення потреб. Теорія структурного балансу (ФріцГайдер). Психоаналітичні теорії (теорія когнітивного дисонансу, теорія конгруентності та ін.). Теорія «управління враженням» (ЕрвінГоффман та КенетБерк). Мотиваційна теорія (Абрагам Маслоу). Теорія дзеркального «Я» (Чарльз Кулі). Теорія розвитку пізнання (Жан Піаже). Теорія морального розвитку (Лоренц Колберг). Психоаналітичні теорії (Зігмунд Фрейд, ЕрікЕріксон). Теорія динамічних смислових систем індивідуальної свідомості (Олександр Асмолов).

Тема 2. Соціальна комунікація як предет дослідження, поняття про соціальну комунікацію

Теорії символічного інтеракціонізму, бігевіоризму, теоретичної соціології, «істинної» та «помилкової» комунікації. Культурна комунікація. Рекламна комунікація. Раціоналістський та ірраціоналістський підхід у вивченні комунікації. Метод аналізу соціальних мереж. Концепції технологічного детермінізму. Теорія інформаційного суспільства. Етнологія комунікації. Класична позитивістська методологія суб'єктно-об'єктних диспозицій. Некласична методологія. Когнітивна модель. Теорія мовних (комунікативних) актів. Базові складові соціальних комунікацій.

Тема 3. Соціальний простір і соціальний час, комунікаційна діяльність, спілкування

Хронологія суспільних комунікаційних систем. Археокультурна словесність. Палеокультурна книжність. Мануфактурна неокультурна книжність. Індустріальна неокультурна книжність. Мультимедійна комунікаційна культура.

Розділ II. Технології соціальних комунікацій

Тема 4. Види, рівні, форми комунікаційної діяльності, співпраця і конфлікт в комунікаційній діяльності

Комунікаційні дії та їхні форми. Види комунікаційної діяльності: Мікрокомунікація, міді комунікація, макрокомунікація - у їхніх різновидах. Співпраця та конфлікти в комунікаційній діяльності. Спілкування як

соціально-психологічна та комунікаційна категорія. Співвідношення понять «спілкування» та «комунікація». Ігри та псевдоігри як різновиди комунікаційних дій. Правді і брехні в комунікаційній діяльності.

Тема 5. Гра як творча і не творча комунікаційна дія

Гра являє собою спілкування між людьми, яке може відбуватися в трьох варіантах:

- Гра в рамках несловесної (невербальної) комунікації, наприклад, спортивні ігри.
- Гра в рамках словесної (вербальної) комунікації, наприклад, мовні ігри на зразок кросвордів і ребусів.
- Гра, що поєднує словесну і несловесні комунікації, наприклад, драматична вистава.

Творчо-комунікаційну місію створення і передачі суспільно визнаних смислів в соціальному просторі і часі гри виконують з часів палеоліту до наших днів.

Будь-яка гра є вільна діяльність, гра за наказом - не гра, в крайньому випадку - імітація гри. Вільно увійшовши в гру, людина може так само вільно з неї вийти. Те, що може бути припинено за бажанням учасників - гра; негри - то, що не можна припинити за бажанням. Кокетство є гра, а любов - немає; юридичні закони - гра, закони природи - не гра.

Гра не переслідує отримання матеріальних продуктів, подібно праці, але вона не безцільна. Метою гри є виграш, який може носити морально-емоційний або матеріальний характер; в загальному випадку важливіше морально-емоційні стимули, втрата яких призводить до виродження гри в неігрове заняття.

Досягнення виграшу вимагає нетривіальних, новаторських рішень від гравців, тому гру можна кваліфікувати як творчу продуктивну діяльність. В процесі гри не тільки передаються, але і створюються нові смисли.

Тема 6. Правда і брехня в комунікаційній діяльності, принцип правдивості

Мотиви висловлення істини і правди. Мотив оприлюднення істини: очищення суспільного знання від помилок. Мотиви висловлення правди залежать від особистих цілей комуніканта, якими можуть бути: а) корислива мета – отримання будь-яких благ – слави, ореола «правдолюба», знищення суперника, б) самоствердження, вираження свого кредо, «краще гірка правда, ніж солодка брехня»; в) педагогічно-виховна мета: щире переконання, що правда буде сприяти моральному вдосконаленню реципієнта; г) самовдосконалення за допомогою висловлювання правди, не дивлячись на можливі несприятливі наслідки.

Використання у комунікаційній діяльності правда використовується при управлінні й діалозі, які мають мотивацію співробітництва; брехня застосовується в конфліктних ситуаціях нечесного спору або корисливого

управління реципієнтами. Обман (шахрайство) – комунікаційне управління за допомогою брехні або напівправди.

Тема 7. Види пам'яті, інформаційна модель індивідуальної пам'яті, групова соціальна пам'ять

Види пам'яті та мнемічні дії. Інформаційна модель індивідуальної пам'яті (за Р. Аткинсоном). Групова соціальна пам'ять.

Структура соціальної пам'яті суспільства. Суперечності суспільного пізнання на сучасному етапі

Тема 8. Структура соціальної пам'яті суспільства, еволюція комунікаційних каналів

Розвиток людства від первісних общин до інформаційного суспільства – це поява і розвиток природних комунікативних каналів, а також невинне збільшення штучних соціальних «мостів».

Природні комунікативні канали – це канали, що використовують вроджені, притаманні людині від природи засоби передачі смислових повідомлень у фізичному просторі. Таких каналів два: *невербальний і вербальний.*

- *невербальний (несловесний) канал* – найдавніший із комунікативних каналів, що виник у ході біологічної еволюції задовго до появи людини. Він є спадщиною біокомунікації, властивій вищим тваринам. Зміст зоокомунікації – демонстрація емоційних станів (гнів, біль, страх тощо). Тварини використовують звукові сигнали, пози, рухи, що нагадують жести. Невербальний канал активно використовується в процесі комунікації між людьми дотепер.
- *вербальний (словесний) канал* доступний тільки людині, котра має мовленнєві здібності, здатна користуватися природною мовою. Формування мовних здібностей (відповідно – вербального комунікативного каналу) відбувалося в процесі антропогенезу.

Тема 9. Бар'єри соціальної комунікації, комунікація як функція управління організацією

Комунікативні бар'єри спілкування як своєрідні порушення, що ускладнюють взаємодію між соціальним працівником та клієнтом і можуть спричинити непорозуміння та конфліктну ситуацію. Для подолання комунікативних бар'єрів, налагодження міжособистісної взаємодії увагу студентів акцентували на використанні в професійному спілкуванні комунікативних прийомів – перепитування, уточнення, пояснення, навідних запитань, переформулювання, що дасть змогу студентам – майбутнім соціальним працівникам у професійній діяльності підлаштуватися під індивідуальні особливості клієнта, демонструючи доброзичливість та емпатійність, повагу й розуміння. Підвищити рівень комунікативно-мовленнєвої підготовки студентів – майбутніх соціальних працівників до подолання комунікативно-мовленнєвих бар'єрів можна шляхом створення

позитивно налаштованого комунікативно-мовленнєвого середовища, в якому підтримується думка студентів та творчий підхід у вирішенні завдань; системи спеціально створених вправ та професійних комунікативно-мовленнєвих ситуацій спрямованих на продуктивну міжособистісну взаємодію та подолання невпевненості в собі; практичних умінь та навичок необхідних для здійснення професійної діяльності; використання сучасних інтерактивних форм, методів та технологій навчання.

Тема 10. Публічна і міжкультурна комунікація

Міжкультурна комунікація — комунікація між представниками окремих культур, коли один учасник виявляє культурну різницю іншого. Це обмін інформацією, почуттями, думками представників різних культур. Трапляється в бізнесі, туризмі, спорті, особистих контактах, науковому та освітньому світі тощо.

Публічна комунікація, як форма соціальної комунікації, що реалізується у публічній сфері (просторі), представляє собою систему взаємодій політичних і неполітичних акторів в умовах, які дають можливість активізувати участь громадян у політичному процесі і через соціально-політичний дискурс сформуванню суспільно значущі цінності та поведінку.

Тема 11. Соціальні мережі та комунікативна культура

Соціальна мережа, також суспільна мережа — соціальна структура, утворена індивідами або організаціями. Вона відбиває розмаїті зв'язки між ними через різноманітні соціальні взаємовідносини, починаючи з випадкових знайомств і закінчуючи тісними родинними зв'язками. Вперше термін було запропоновано в 1954 році Дж.

Сучасний етап розвитку цивілізації характеризується тим, що жодна сфера буття людини не може нормально функціонувати і розвиватися без своєчасного і повного забезпечення необхідною інформацією, уміння її швидко, якісно й адекватно сприймати, зберігати, обробляти, використовувати і передавати. Інформація завжди впливала на формування особистості, її світогляд, стереотипи поведінки, ступінь суспільної активності і культурний вигляд як окремих індивідів, так і різних груп та суспільства в цілому. Зростаючі інформаційні потоки перетворюють процеси передачі й отримання інформації на все більш складні. І тому, в ситуації, яка сформувалась у теперішній час, все більш актуальною є глибока розробка поняття «комунікаційна культура суспільства».

Тема 12. Вербальна і невербальна комунікація: баланс взаємозв'язку та можливостей впливу

Спілкування - це передача інформації від однієї людини до іншої. Дослідження показують, що щоденне спілкування людини руйнується приблизно таким чином: 9% письма, 16% читання, 30% говоріння та 45% слухання. Люди спілкуються на двох рівнях, вербальному рівні та

невербальному рівні. Наше повсякденне спілкування - це постійне поєднання надсилання та отримання вербальних та невербальних повідомлень.

Альберт Мехрабян описує 3 рівні міжособистісного спілкування. Всякий раз, коли ми спілкуємося з іншою людиною, ми передаємо своє повідомлення на 3 різних рівнях. Нижче наведено рівні 3 і який відсоток кожен з них сприяє чіткому повідомленню.

- 7% Слова: тлумачення точних слів, які вимовляються
- 38% Параламова: як ми говоримо ці слова своїм тоном, інтонацією та словесним темпом.
- 55% Невербальні сигнали: включаючи все, від виразу обличчя до постави тіла.¹

Вербальна комунікація визначається як будь-який засіб спілкування, який використовує мову (слова, цифри або символи). Вербальна комунікація вимагає організованої мовної системи. Така система складається з групи міток, використовуваних для опису людей, подій і речей в нашому середовищі. Ці етикетки передаються від однієї людини до іншої різними засобами, включаючи вокалізацію та письмо.

Невербальне спілкування визначається комунікологами Торторіелло, Блоттом і Девайном:

*«Обмін повідомленнями за допомогою немовних засобів, включаючи: кінезики (мова тіла), міміку та зоровий контакт, одяг та зовнішній вигляд, тактильне спілкування, простір та територію, культуру та соціальну систему, парамову (тон, висоту, швидкість, перегин) та використання тиші і час».*²

Ваше невербальне спілкування вплине, позитивно чи негативно, враження та ставлення людей до вас. У той же час ваша здатність інтерпретувати різні типи мови тіла підвищить вашу здатність брати участь і розуміти розмову.

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ I. Теоретичні засади соціальних комунікацій												
Тема 1. Історія становлення соціальних комунікацій та соціально-комунікаційних інститутів суспільства	17	4	4			9						
Тема 2. Соціальна комунікація як	11	2	2			7						

предмет дослідження, поняття про соціальну комунікацію													
Тема 3. Соціальний простір і соціальний час, комунікаційна діяльність, спілкування	11	2	2			7							
<i>Розділ II. Технології соціальних комунікацій</i>													
Тема 4. Види, рівні, форми комунікаційної діяльності, співпраця і конфлікт в комунікаційній діяльності	17	4	4			7							
Тема 5. Гра як творча і не творча комунікаційна дія	11	2	2			7							
Тема 6. Правда і брехня в комунікаційній діяльності, принцип правдивості	11	2	2			7							
Тема 7. Види пам'яті, інформаційна модель індивідуальної пам'яті, групова соціальна пам'ять	11	2	2			7							
Тема 8. Структура соціальної пам'яті суспільства, еволюція комунікаційних каналів	11	2	2			7							

Тема 9. Бар'єри соціальної комунікації, комунікація як функція управління організацією	11	2	2			7						
Тема 10. Публічна і міжкультурна комунікація	11	2	2			7						
Тема 11. Соціальні мережі та комунікативна культура												
Тема 12. Вербальна і невербальна комунікація: баланс взаємозв'язку та можливостей впливу												
Усього годин	120	24	24			72						

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Типологія комунікації: види, рівні, форми, поняття 1. Сутність процесу комунікації. 2. Комунікації між соціальним працівником і клієнтом. 3. Роль та місце комунікації у суспільстві. 4. Функції комунікації. 5. Історичні етапи розвитку та формування комунікативних теорій у ХХ ст. 6. Наукові підходи до вивчення теорії та практики комунікації. 7. Види і форми комунікації.	4
2	Основи професійного ділового спілкування. Проблеми розуміння сутності комунікаційного процесу 1. Психологічна структура ділового спілкування. 2. Жанри усної ділової комунікації. 3. Принципи ефективного спілкування. 4. Сенс як основа змісту комунікативного повідомлення та дії. 5. Цілі спілкування: пізнавальна, надихаюча, експресивна. 6. Форми передачі змісту: мова, малюнок, лист. 7. Які умови успішної ділової комунікації? Національні особливості	2

	ділового спілкування. 8. Сприятливий психологічний клімат у діловому спілкуванні.	
3	Комунікативні канали та бар'єри. Моделі комунікації та методи аналізу. Соціальна комунікація та роль у суспільній сфері 1. Управління як форма комунікації. 2. Складові управлінської функції комунікації. 3. Діалог з точки зору комунікативної взаємодії. 4. Природні комунікативні канали: вокальний, візуальний, тактильний, нюховий, смаковий. 5. Класифікація комунікативних бар'єрів. 6. Основні характеристики комунікативних бар'єрів. 7. Комунікаційні аспекти соціалізації.	2
4	Ефективний діалог 1. Формування діалогової культури: досвід, виклики. 2. Застосування діалогових навичок. 3. Діалог та суперечка: фокус, мета, відкритість і готовність до змін. 4. Задачі та способи застосування діалогу у вирішенні професійних завдань. 5. Поява війни нового типу: комунікація та конфлікти через екран. 6. Конфлікт у сучасному українському суспільстві. 7. Діалог як форма роботи в соціальних конфліктах. 8. Ефективне планування та проведення діалогу. 9. Інструменти діалогу у прийнятті ефективних рішень.	4
5	Масова комунікація. Рівні комунікації. Спілкування в соціальних мережах 1. Функції суспільної комунікації. 2. Суспільство як об'єкт та суб'єкт комунікації. 3. Сучасні тенденції у масовій комунікації: глобалізація, демасовізація, конгломерація, конвергенція. 4. Концепція «інтерактивного суспільства». 5. Поняття, види та функції комунікації в малій групі. 6. Форми ділової комунікації в організації.	4
6	Комунікативні технології. Комунікативна культура 1. Структурні моделі комунікації. 2. Основні елементи комунікаційного процесу. 3. Складові комунікативної технології. 4. Зв'язки з громадськістю. 5. Перфоманс. 6. Соціологічні моделі комунікації. 7. Інтернет-моделі комунікації	4
7	Соціальна комунікація. Політична комунікація. Міжнародні та міжкультурні культурні комунікації 1. Комунікація як соціальна дія. Соціально-комунікативна діяльність: види, рівні, форми. 2. Комунікаційні потреби особистості, соціальних груп,	2

	<p>суспільства. Соціально-комунікаційні інститути та групи. 3. Організація сучасної соціальної моделі суспільства. 4. Соціальна реалізація інформації. 5. Громадська думка. Структура, засоби та моделі політичної комунікації. Україна у світовому інформаційно-комунікаційному просторі. 6. Чинники міжнародного іміджу України у світі.</p>	
8	<p>Вербальна і невербальна комунікація: баланс взаємозв'язку та можливостей впливу 1. Основні комунікативні дискурси. 2. Види та форми публічних виступів: промова, доповідь, проповідь, огляд подій. 3. Вербальна і невербальна комунікація.</p>	2
9	<p>Комунікативні закони та соціальна комунікація в управлінні 1. Можливості спілкування в управлінському процесі. 2. Типи міжособистісного спілкування. 3. Стили спілкування в органах державної влади. 4. Позиції у спілкуванні. 5. Підготовка до ділових переговорів. 6. Фактори впливу на ефективний діалог.</p>	2
	Разом	24

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я. Ділове спілкування: Навчальний посібник. Івано-Франківськ : «Лілея НВ», 2015. 160 с.
2. Богомаз К. Ю. Соціальні комунікації в управлінні: навчальний посібник. Кам'янське : ДДТУ, 2018. 186 с.
3. Закон і бізнес. 5 порад щодо внутрішньої комунікації під час війни. 15 березня 2022 р. URL: <https://zib.com.ua/ua/150879.html> (дата звернення: 26.01.2023).
4. Зотова-Садило О. Методологічні аспекти формування професійного ділового спілкування майбутніх фахівців економічного профілю. Людинознавчі студії. 2016. № 2. С. 75–82.
5. Кіслов Д. В. Термінологія комунікацій: теоретичний дискурс та його практичне використання. Державне управління: удосконалення та розвиток: Електронне наукове фахове видання. 2013. № 3. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=551> (дата звернення: 26.01.2023).
6. Курбан О. В. Соціальна комунікація в системі сучасного наукового знання [Електронний ресурс] / О. В. Курбан // Інформаційне суспільство. – № 10. – 2009. – С. 64–66; також див.: Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/1045/1/O.Kurban_SKSSNZ_GI.pdf (дата звернення – 30.08.2015).

7. Почепцов Г. Г. Соціальний інжиніринг: соціо- і психотехніки управління великими масами людей.— К.: Альтерпрес, 2010.— 254 с.
8. Проект Ради Європи «Дослідження: вплив воєнного стану на громадську участь в Україні». URL: <https://rm.coe.int/research-influence-of-martial-law-on-the-civil-participation-in-ukrain/1680a79d85> (дата звернення: 28.02.2023).
9. Різун В. В. До питання про соціальнокомунікаційний підхід у науці / Різун В. В. // Комунікація. – 2010. – № 1. – С. 35–36.
10. Різун В. В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій /
11. Різун В. В. // Світ соціальних комунікацій. – 2011. – Т. 1. – С. 7, 10.
12. The language of intonation, facial expressions, gestures Birkenbil Vera. URL: <https://violity.com/105352331yazyk-intonacii-mimiki-zhestov-birkenbil-vera> (дата звернення: 20.02.2023).
13. Хилько М. Деякі методологічні проблеми дослідження соціально-комунікаційних технологій в українській науковій думці [Електронний ресурс] / М. Хилько // Освіта регіону. – № 1–2. – 2014. – С. 70–74; Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/1240> (дата звернення – 30.08.2015).
14. Холод О. М. Маніпуляція суспільством: мутація й інмутація як концепції соціально-комунікаційних технологій [Електронний ресурс] / О. М. Холод // Освіта регіону. – № 2. – 2010. – С. 108–112; Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/239> (дата звернення – 30.08.2015).
15. Холод О. М. Соціальні комунікації : соціо- та психолінгвістичний аналіз : навч. посіб. / Холод О. М. – Львів : ПАІС, 2011. – С. 35.
16. Холод О. М. Соціально комунікаційний інжиніринг як методологія дослідження соціальних комунікацій / Холод О.М. // Світ соціальних комунікацій. – 2012. – Т. 8. – С. 7–12.
17. Церква і соціальна комунікація: Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа. – Львів: Вид-во Українського Католицького Університету, 2004. – Львів, 2004.
18. Шавкун І. Н. Ділова комунікація: сутність та типологізація. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2009. Вип. 38. С. 67–74. URL: https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/VISNIK_38_7.pdf (дата звернення: 28.02.2023).
19. Шаян Л. П. Про суспільні комунікації.— К.: ТОВ «Група компаній «Динаміка», 2008. — 180 с.
20. Яблонівська Н. В. Термін «Соціальні комунікації», або що є спільного між мережами підземного міського господарства та журналістикою? // Журналістика в парі та пар у журналістиці / Упорядн. В. Ф. Іванов, О. С. Дудко. — К.: «Грамота», 2010. — С. 185–187.

Додаткові:

- 21.Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; наук. ред. Л. А. Дубровіна. – К., 2010. – 230 с.
- 22.Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології / Почепцов Г. Г. // Комунікація. – 2010. – № 1. – С. 19–26.
- 23.Холод О. М. Соціальні комунікації як поняття в науковій галузі «Соціальні комунікації» / О. М. Холод // Інмутація суспільства в гіпермаркеті свідомості: у 3-х т. – Т. 3: Інмутація сучасного суспільства: монографія. – К. : КиМУ, 2012. – С. 213–222.
- 24.Холод О. М. Специфіка тлумачення терміна «соціальні комунікації» // Журналістика в парі та пар у журналістиці / Упорядн. В. Ф. Іванов, О. С. Дудко. — К.: «Грамота», 2010. — С. 278–279.

Теоретичні питання до підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Причини зародження ідей і теорій соціальних комунікацій.
2. Роль Папи Римського Пія XI у становленні ідей соціальних комунікацій.
3. Концептуальні підходи до вивчення соціальних комунікацій.
4. Метатеорія соціальних комунікацій А. Соколова.
5. Погляд соціологів на теорію соціальної комунікації В. Конецької.
- Теорія масової комунікації як підґрунтя для ідей Ф. Шаркова про соціальні комунікації.
6. Соціальна комунікація як текстова діяльність у концепції Т. Дрідзе.
- Соціальна комунікація як інтердисциплінарна сфера знань у теорії Ю. Подгурецьки.
7. Детермінанти соціальної комунікації в теорії Ю. Подгурецьки.
8. Теорія Ю. Подгурецьки: психологічні аспекти соціальної комунікації.
- Соціальні комунікації з позицій теорій медіа та масової комунікації в трактовці Т. Гобана-Класа.
9. Теорії дифузії інновацій у контексті соціальних комунікацій.
10. Теорія Д. Лернера: вплив на теорії соціальних комунікацій.
- Основи теорії В. Шрамма як підґрунтя формування ідей соціальних комунікацій.
- Комплексні моделі соціальної комунікації (Вашингтонський університет, США).
11. Соціальні комунікації як соціальна компетенція в концепції Р. Кемпбелла (США).
12. Теорія соціальних комунікацій Д. Тімлера (G. Timler) у лікуванні дітей шкільного віку від алкогольної залежності (США).
13. Освітня модель SCERTS: соціальна комунікація, емоційна регуляція, підтримка транзакцій у теорії Б. Прайзента, Е. Везербі, Е. Рубін та Е. Лоран (США).
14. Концепція соціальної комунікації в теорії Н. Палашева (Болгарія).
15. Соціальнокомунікаційна модель болю в теорії К. Крейга (Ванкуверська школа соціальних комунікацій, Канада).
16. Погляди на роль соціальної комунікації в теорії М. Піно та Н. Гонтъє (Лісабонська школа).
17. Концептуальні погляди В. Різуна на соціальні комунікації як інструмент соціального інжинірингу.
18. Теорія комунікаційного та соціального інжинірингу й соціальні комунікації з позицій Г. Почепцова.

19. Основні тенденції розвитку соціальних комунікацій у теорії комтеки О. Холода.
20. Специфіка соціальних комунікацій, що реалізуються в три етапи соціального інжинірингу в концепції О. Холода.
21. Ідентифікація соціальних комунікацій як перший етап соціального інжинірингу.
22. Моделювання соціальних комунікацій на другому етапі конструювання соціального інжинірингу.
23. Верифікація ідентифікованих моделей соціальних комунікацій у межах реалізації інструментарію соціального інжинірингу.
24. Методологічна тенденція розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації».
25. Праксеологічна тенденція розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації».
26. Розвиток наукової галузі «Соціальні комунікації»: синергічна тенденція.
27. Сутність процесу комунікації. Комунікації між соціальним
28. працівником і клієнтом.
29. Роль та місце комунікації у суспільстві.
30. Функції комунікації.
31. Історичні етапи розвитку та формування комунікативних теорій
32. у ХХ ст.
33. Наукові підходи до вивчення теорії та практики комунікації.
34. Види і форми комунікації.
35. Психологічна структура ділового спілкування.
36. Жанри усної ділової комунікації.
37. Принципи ефективного спілкування.
38. Комунікативні бар'єри: сутність, прояв, способи подолання.
39. Головні складові змістовного комунікативного повідомлення: знання, стимули, досвід.
40. Які умови успішної ділової комунікації?
41. Чи існують національні особливості ділового спілкування?
42. Які вимоги висуваються до усного мовлення ділової людини?
43. Як створити сприятливий психологічний клімат у діловому спілкуванні?
44. Які види ділового спілкування представляють для вас найбільшу складність?
45. Форми комунікативної дії.
46. Характеристики основних типів комунікативних дій.
47. Управління як форма комунікації. Складові управлінської функції комунікації.
48. Діалог з точки зору комунікативної взаємодії.
49. Комунікації в соціальній сфері
50. Імітація (наслідування) як форма навчання. Посткомунікативні процеси. Поняття «дискурс».
51. Поняття та різновиди комунікативних каналів.
52. Природні комунікативні канали: вокальний, візуальний, тактильний, нюховий, смаковий. Основні характеристики природного каналу.
53. Гібридні канали: мовна комунікація, документна комунікація, електронна комунікація. Мистецькі канали комунікації (архітектура, живопис, література).
54. Класифікація комунікативних бар'єрів. Основні характеристики комунікативних бар'єрів.
55. Соціальні бар'єри. Рівні соціального бар'єру.
56. Характеристики мовного бар'єру. Міжмовний бар'єр та
57. інтерлінгвістика. Психологічні складові комунікативного бар'єру. Технічні бар'єри.
58. Форми, методи та технології подолання комунікативних бар'єрів.
59. Місце та роль соціальної комунікації у суспільстві.
60. Основні теорії та наукові напрямки досліджень соціальної комунікації. Система соціально-комунікативних наук.
61. Комунікація як соціальна дія.

62. Соціально-комунікативна діяльність: види, рівні, форми.
63. Комунікаційні потреби особистості, соціальних груп, суспільства. Соціально-комунікаційні інститути та групи.
64. Організація сучасної соціальної моделі суспільства. Соціальна реалізація інформації. Громадська думка.
65. Визначення понять «соціальний час», «соціальна взаємодія», «соціальна роль», «соціальна група», «соціальний простір».
66. Структура, засоби та моделі політичної комунікації.
67. Україна у світовому інформаційно-комунікаційному просторі.
68. Чинники міжнародного іміджу України у світі.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Максимовська Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор.
Контактна інформація	
E-mail	Maksimovskayas8@gmail.com
Наукові інтереси*	Соціальна робота Соціальна педагогіка Менеджмент соціокультурної діяльності
Професійні здібності*	Професійні знання, досягнення результатів у сфері наукових інтересів, досвід викладацької діяльності, володіння інтерактивними та дистанційними методиками викладання
Наукова діяльність за освітнім компонентом	<p>Максимовська Н.О. Теорія і технології соціокультурної анімації [Електронний ресурс]: навч.-метод. Посібник. Харків : ХДАК, 2022. – 200 с. http://195.20.96.242:5028/khkdk-xmlui/handle/123456789/1809</p> <p>Максимовська Н. О. Перспективи розвитку соціальної роботи засобами соціокультурних технологій / Н. О. Максимовська // Соціальна робота в умовах сучасних викликів: досвід і перспективи розвитку : колективна монографія / Палагнюк Ю. В., Файчук О. Л., Максимовська Н. О. та ін. / Чорномор. нац. ун-т імені Петра Могили. — Миколаїв : Вид-во: Ємельянова Т. В., 2021. — С. 19—46.</p> <p>Maksymovska N. Development of Social Creativity of Future Culture Managers // Journal of Educational and Social Research / Sapienza University of Rome. — London, 2022. — № 6. — р. 63-80. Періодичне видання включено до наукометричної бази Scopus</p> <p>Максимовська Н. О. Менеджмент культури як чинник подолання соціальної ексклюзії та відчуження: анімаційний підхід Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. Шейка. — Харків : ХДАК, 2022. — Вип. 78. — С.65-72 .</p>